

УДК 347.9

*М. І. Кулянда**суддя**Апеляційного суду міста Чернівці*

ІНСТИТУТ ОСКАРЖЕННЯ В АПЕЛЯЦІЙНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Постановка проблеми. Реалізація права на судовий захист покладена на судову систему та забезпечується Конституцією і законами України, передбачає відповідні механізми гарантій від судової помилки та можливість перегляду справи у порядку апеляційного провадження. Вирішення цих проблем уможлиблюється завдяки запровадженню інституту оскарження рішень і дій судді-слідчого, слідчого, прокурора, а також суду першої інстанції. Це особливо важливо у контексті здійснення судового контролю за дотриманням прав і свобод людини на усіх етапах кримінально-процесуальної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання оскарження рішень судді-слідчого, слідчого, прокурора, суду першої інстанції у порядку апеляційного провадження, захисту прав людини у контексті кримінального провадження в цілому і провадження в межах апеляційного розгляду зокрема досліджувалася багатьма вченими, зокрема, В.А. Азаровим, В.Ф. Бойком, Н.Р. Бобечком, Васильєвим С.В., Н.В. Глинською, Ю.М. Грошевим, Н.Л. Дроздович, В.С. Зеленецьким, Д.П. Кисленком, Д.І. Клепкою, В.Г. Ключковим, В.О. Коноваловою, М. В. Костицьким, В.Т. Маляренком, В.Я. Марчаком, М.М. Михеєнком, М.А. Погорєцьким, Б.М. Пошвою, Ю.О. Сапельніковою, М. І. Сірим, В.І. Теремецьким, Ю.М. Харковцем, Д. Ю. Цихонею, В. Ю. Шепітьком та ін.

Формування цілей статті. Основним завданням написання статті є дослідження правової природи та особливостей оскарження у порядку апеляційного провадження рішень судді-слідчого, слідчого, прокурора, суду першої інстанції на основі аналізу та узагальнення законодавства та праць українських і зарубіжних вчених.

Виклад основного матеріалу. Оскарження у кримінальному процесі у суб'єктивному вимірі являє собою сукупність взаємопов'язаних дій особи, яка звертається зі скаргою на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді, та дій уповноважених осіб щодо прийому, розгляду та вирішення скарги по суті. Водночас в об'єктивному вимірі, під таким оскарженням розуміють сукупність правових норм, що регулюють процедуру реалізації особою права на звернення до уповноваженого законом органом зі скаргою на рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора, слідчого судді з метою захисту своїх прав, свобод та законних інтересів, які були порушені

(або можуть бути порушені) під час досудового розслідування, та отримання законного і обґрунтованого рішення [1].

Значення інституту оскарження рішень дій чи бездіяльності під час досудового розслідування полягає у тому, що, будучи дієвим засобом юридичного захисту, він дозволяє швидко та ефективно відновити порушене становище особи, яка звертається із скаргою, виправити наявні слідчі та судові помилки і попередити їх можливе допущення, а також забезпечити відповідність правозастосовної практики європейським стандартам у галузі прав людини. З огляду на сказане можна стверджувати, що інститут оскарження виступає не тільки важливим інструментом захисту особистих прав учасників кримінального провадження, дотримання публічних, державних та приватних інтересів, а й гарантією ефективної роботи усієї системи кримінального судочинства [1, с. 8-9].

Реалізація права на апеляційне оскарження має своєю метою забезпечення виправлення судом вищого рівня помилок і порушень вимог закону, допущених при розгляді кримінального провадження, гарантування прав і охоронюваних законом інтересів учасників судового розгляду, утвердження законності та справедливості у кримінальному процесі.

З урахуванням євроінтеграційного курсу України варто звернути увагу і на правову позицію Європейського Суду з прав людини (надалі – ЄСПЛ), відображену в його ухвалі від 08.01.2008 року у справі «Скорик проти України», в якій ЄСПЛ відзначив, що відповідно до пункту 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, якщо в національному правовому порядку існує процедура апеляції, держава має гарантувати, що особи, які знаходяться під її юрисдикцією, мають право у апеляційних судах на основні гарантії, передбачені статтею 6 згаданої Конвенції [2].

Для реалізації можливості звернутися до апеляційного суду з апеляційною скаргою на рішення суду першої інстанції необхідна наявність низки передумов, що в правовій доктрині визначаються як попередні умови реалізації права на апеляційне оскарження. С.В. Васильєв поділяє передумови допустимості апеляційного оскарження на передумови об'єктивного (наявність об'єкта, з приводу якого подається апеляція; дотримання строку апеляції) та суб'єктивного (наявність певного кола

осіб, які мають право подати апеляційну скаргу на рішення, ухвалу суду першої інстанції) характеру [3, с. 331-332]. Незважаючи на деякі розбіжності у трактуванні передумов апеляційного оскарження у правовій доктрині та відсутність належної їх систематизації, більшість вчених на сьогодні є одноставними у доцільності віднесення до передумов апеляційного оскарження належного об'єкта апеляційного оскарження; кола осіб, уповноважених на апеляційне оскарження; дотримання строків такого оскарження [4 с. 378]. Поділяючи ці позиції, вважаємо, що апеляційне провадження починається за кількох умов. Так, однією з ключових формальних передумов є додержання процесуальних строків подачі апеляції до суду. Саме своєчасна подача апеляції викликає порушення апеляційного провадження і направлення її до апеляційного суду [6, с. 563-564]. Водночас, не менш вагомою є й така правова аксіома, сформульована В.І. Теремецьким: «апеляційне провадження виникає тільки з моменту прийняття апеляції до розгляду судом першої інстанції» [5, с. 9].

Відповідно до правових позицій Конституційного Суду України (надалі -КСУ) визначено таке співвідношення між поняттями «апеляційне оскарження судових рішень», «право на апеляційний перегляд справи» і «процедура апеляційного перегляду справ»:

1) «встановлене законодавством апеляційне оскарження судових рішень є складовою права кожного на судовий захист, оскільки перегляд таких рішень в апеляційному порядку гарантує відновлення порушених прав і охоронюваних законом інтересів людини і громадянина» [7];

2) саме право на апеляційний перегляд справи слід розуміти як гарантоване особі право на перегляд її справи в цілому судом апеляційної інстанції, якому відповідає обов'язок цього суду переглянути по суті справу у спосіб всебічного, повного, об'єктивного та безпосереднього дослідження доказів з урахуванням доводів і вимог апеляційної скарги та перевірити законність і обґрунтованість рішення суду першої інстанції. Забезпечення права на апеляційний перегляд справи – одна з конституційних засад судочинства – спрямоване на гарантування ефективного судового захисту прав і свобод людини і громадянина з одночасним дотриманням конституційних приписів щодо розумних строків розгляду справи, незалежності судді, обов'язковості судового рішення тощо» [8];

3) відповідно до принципу верховенства права держава має запровадити таку процедуру апеляційного перегляду справ, яка забезпечувала б ефективність права на судовий захист на цій стадії судового провадження, зокрема давала б можливість відновлювати порушені права і свободи та максимально запобігати негативним індивідуальним наслідкам можливої судової помилки [9].

Оскільки апеляційне провадження пов'язане саме з можливістю дослідження нових доказів, це сприяє виконанню головного завдання апеляції – дати новим судовим розглядом додаткову гарантію справедливості судового рішення, реалізації права на судовий захист. Ця гарантія полягає в тому, що по-перше, сам факт подвійного розгляду дозволяє уникнути помилки, яка могла виникнути при першому розгляді. По-друге, внаслідок того, що рішення по суті приймають дві різні інстанції, зменшується ризик судової помилки. По-третє, краще забезпечується дотримання законності, оскільки друга інстанція наділена більшою владою.

Для кращого розуміння кримінальної процесуальної категорії «апеляційне провадження» її слід відрізнити від кримінальної процесуальної категорії «апеляційна перевірка». Аналіз чинного КПК України дає можливість визначити, що в апеляційному порядку переглядаються такі рішення місцевого суду: проміжні в порядку апеляційної перевірки під час досудового розслідування кримінального провадження та підсумкові (остаточні) в порядку апеляційного провадження. Це уможливорює своєчасне скасування або зміну рішення суду першої інстанції судовою інстанцією вищого рівня у випадку невідповідності вимогам закону.

У кримінальному процесуальному законодавстві послідовно реалізуються гарантії забезпечення конституційного права кожного громадянина на оскарження до суду рішень та дій державних органів та посадових осіб, що передбачено статтею 55 Конституції України [10]. Можливість апеляційної перевірки ухвал, що виносяться до прийняття остаточного рішення в кримінальному провадженні, не ставить місцевий суд при розгляді такого провадження в залежність від позиції апеляційної інстанції, оскільки питання, які розглядаються в даному випадку, не стосуються оцінки доказів, кваліфікації діяння, покарання обвинуваченого [11, с. 114]. Але їх своєчасний розгляд може суттєво вплинути на забезпечення прав та свобод людини і громадянина. Це проявляється в наданні сторонам процесу прав щодо оскарження до суду другої інстанції значної кількості проміжних судових рішень (ухвал), що мають особливу правову природу [12;13, с. 23, 25; 14; 15, с. 11]. Зокрема, до таких рішень учені відносять лише судові постанови та ухвали, які виносяться на етапі підготовки проведення судового засідання в рамках будь-якого судового провадження, яке не стосується основного питання справи, що розглядається, і не розв'язують його по суті, а призначені для вирішення часткових, частіше всього процедурних питань. Відповідно, такі рішення реалізують забезпечувальні та організаційно-розпорядчі повноваження суду, спрямовані на організацію судового розгляду і забезпечення належних

умов його проведення, тому виконують службову роль та мають допоміжний характер. Найбільша кількість проміжних рішень приймається саме в ході розгляду кримінальних справ у суді першої інстанції. Відповідно до особливостей цієї стадії кримінального провадження проміжні судові рішення регламентуються КПК [16, с. 103].

Слід звернути увагу на те, що, перевіряючи скарги на ухвали суду першої інстанції, апеляційний суд здійснює функцію судового контролю. Відтак, він реалізує функцію судового контролю на стадії досудового кримінального провадження як форму реалізації судової влади, системи передбачених процесуальним законом засобів, спрямованих на недопущення незаконного обмеження конституційних прав особистості у кримінальному процесі, а також її поновлення в цих правах [17; 18, с. 7, 11]. За своєю сутністю такий контроль на стадії досудового кримінального провадження є: способом урегулювання процесуально-правових конфліктів, за допомогою самостійного пізнання судом у межах установленої кримінально-процесуальним законом процедури, тих чи інших обставин справи (спору сторін) з метою законного й обґрунтованого її вирішення і забезпечення на цій основі прав і законних інтересів особистості в кримінальному процесі [18, с. 11]; перевіркою судами та суддями, надійними відповідною компетенцією, додержання та захисту прав і свобод фізичних та юридичних осіб, а також законності рішень нормативно-правового характеру, що приймаються органами влади та їх посадовими особами. Будучи напрямом діяльності суду, судовий контроль має здійснюватися у визначених законом формах [19, с. 8]. Саме належна процесуальна форма судового контролю повинна передбачати й гарантії законності дій самого суду при здійсненні контрольних функцій, і процедуру оскарження прийнятого судом рішення [19, с. 87].

Розгляд справ за апеляційними скаргами дозволяє виправити помилки судів першої інстанції, забезпечити правильний і однаковий підхід до застосування правових норм, а також має контрольний та превентивний характер. Таким чином, апеляційне провадження є самостійною стадією кримінального процесу, у якій суд на підставі апеляційної скарги перевіряє законність і обґрунтованість вироків, ухвал суду першої інстанції, а також, відповідно до КПК України, ухвал слідчого судді [20, с. 530; 21, с. 88].

Можливість апеляційного оскарження рішення місцевого суду забезпечує громадянам серйозні юридичні гарантії щодо справедливості правосуддя, що полягають у тому, що сам факт апеляційного перегляду кримінального провадження дозволяє усувати помилки, які були допущені під час першого судового розгляду. Крім того, апеляція (як і касація) має важливе

соціально-психологічне значення: усвідомлення того, що рішення суду першої інстанції не остаточне, сприятливо й заспокоїливо діє як на сторони, які беруть участь у судовому розгляді, так і на все суспільство, яке спостерігає за перебігом кримінального провадження.

Оскільки апеляційною перевіркою судових рішень місцевого суду фактично здійснюється функція судового контролю, важливо було усунути одну із прогалин у попередньому процесуальному законодавстві, в якому не було чіткого переліку підстав скасування або зміни постанов та ухвал суду, що підлягають оскарженню.

Враховуючи загальні завдання апеляційного провадження, слід також звернути особливу увагу на важливість з'ясування певного кола при підготовці матеріалів про оскарження прокурором, адвокатом або іншими сторонами справи. Зокрема, важливими тут на думку багатьох вчених є з'ясування наступного:

1. Чи відповідають докази, на яких ґрунтується висновок суду, фактичним даним, що містяться у кримінальному провадженні?

2. Чи містяться в матеріалах кримінального провадження інші докази, які не були враховані судом першої інстанції при ухваленні рішення, але за своїм характером та значенням можуть чи повинні на нього вплинути?

3. Чи існує можливість прийняття іншого рішення, що за своїм характером менше обмежує конституційні права та свободи особи, але матиме однаково ефективний результат з прийнятим?

4. Чи дотримано всю повноту процедури при проведенні судового розгляду, що передбачена процесуальною формою в суді першої інстанції?

5. Чи аргументовано відмову в задоволенні клопотань іншої сторони (на якій підставі спростовані доводи однієї сторони і надана перевага іншим)?

6. Чи немає передбачених Європейською Конвенцією про захист прав людини та основних свобод і рішеннями ЄСПЛ підстав винесення іншого рішення, ніж винесено судом першої інстанції?

Про це зазначається в статті 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23 лютого 2006 року [22]: суди України застосовують при розгляді справ Конвенцію та практику ЄСПЛ як джерело права. Частина 4 статті 6 цього Закону твердить, що на державний орган, відповідальний за організаційно-матеріальне забезпечення судів, покладається забезпечення останніх опублікованими перекладами повних текстів рішень ЄСПЛ.

7. Чи відповідає рівень суспільної небезпеки вчинених дій чи бездіяльності характеру застосованих обмежень прав та свобод?

8. Чи не порушено під час вчинення слідчих дій чи при підготовці до їх вчинення права та свободи особи, зокрема права на захист, якщо ці

порушення не враховані судом першої інстанції і без їх дослідження винесене рішення суду?

9. Чи не принижувалась честь і гідність особи під час проведення слідчих дій або під час підготовки до їх вчинення?

Отже, метою апеляційного перегляду М. В. Давидов, І. Я. Фойницький правильно вважали забезпечення інтересів правосуддя, можливість дати новим розглядом судом вищого рівня додаткову гарантію справедливості судового вироку, виправлення допущеної при першому розгляді помилки в оцінці фактичного матеріалу або в застосуванні судом закону [23; 376]. Українська дослідниця О. Г. Яновська підкреслила, що перевірка судового рішення в апеляційному порядку підвищує рівень його законності, обґрунтованості й об'єктивності [24, с. 132].

Оскарження судових рішень, їх перевірка вищими судовими інстанціями гарантує законність цих рішень, є засобом забезпечення та захисту прав і законних інтересів учасників судового розгляду та інших осіб, інтересів яких воно стосується. Забезпечення права на оскарження й перегляд судового рішення судом другої (апеляційної) інстанції слід розглядати як невід'ємне право особи на захист.

Висновок. Таким чином, апеляційне провадження є важливою гарантією досягнення цілей і виконання завдань кримінального судочинства, забезпечення його законності. Його мета – запобігти набранню законної сили неправосудними вироками, ухвалами і постановами, швидке виправлення допущених судом першої інстанції помилок і, цим самим, забезпечення охорони прав, свобод і законних інтересів учасників процесу, а також сприяння поліпшенню якості роботи судів нижчого рівня та формуванню судової практики відповідно до вимог матеріального і процесуального закону.

У межах науки кримінально-процесуального права сформульовано висновок, за яким принцип свободи оскарження означає визнана державою можливість оскаржити будь-яке рішення суду в установленому законом порядку, гарантовану невід'ємним правом кожної зацікавленої особи на подання скарги до суду своїх прав, свобод та законних інтересів. При цьому справжня свобода оскарження гарантується тим, що провадження з перегляду судового рішення може початися лише з волі зацікавленої особи, вираженої у письмовій формі.

Література

1. Клепка Д.І. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час судового розслідування як окремих вид провадження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Міністерство освіти і науки України. Харків, 2017. 20 с.
2. Ухвала Європейського Суду з прав людини у справі «Скорик проти України» від 08.01.2008

року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.search.ligazakon.ua>.

3. Васильєв С. В. Цивільний процес: навчальний посібник. – Х.: ТОВ Одіссей, 2008. – 480 с.

4. Цихоня Д. Ю. Правовий механізм реалізації права на апеляційне оскарження / Д. Ю. Цихоня // Актуальні проблеми політики. – 2014. – Вип. 51. – С. 375-383.

5. Теремецький В. І. Право особи на апеляційне оскарження вироку та процесуальний порядок його реалізації: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2010. 18 с.

6. Кримінальний процес України: підручник для студ. юрид. спец. вищ. закладів освіти / [Ю. М. Грошевий, Т. М. Мірошніченко, Ю. В. Хоматов та ін.] ; за ред. Ю. М. Грошевого та В. М. Хотинця. – Харків: Право, 2000. – 496 с.

7. Рішення КСУ у справі за конституційним зверненням громадянина Суботи Артема Анатолійовича щодо офіційного тлумачення положень пункту 2 частини першої статті 293 Цивільного процесуального кодексу України (справа про забезпечення апеляційного оскарження ухвал суду) від 28 квітня 2010 року № 12-рп/2010 // Офіційний вісник України від 17.05.2010. – 2010 р., № 34, стор. 12, стаття 1199, код акта 50928/2010.

8. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційною скаргою Глуценка Віктора Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини другої статті 392 Кримінального процесуального кодексу України від 13 червня 2019 року № 4-р/2019 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v004p710-19#n66>.

9. Рішення КСУ у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини першої статті 294, статті 326 Кодексу України про адміністративні правопорушення від 23 листопада 2018 року № 10-р/2018 // Вісник КСУ від 2019. – 2019 р., № 1, стор. 66.

10. Конституція України від 28.06.1996 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141.

11. Бобечко Н.Р. Апеляційне та касаційне провадження у кримінальному судочинстві України: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.09. Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львів, 2016. 498 с.

12. Азаров В. А. Промежуточные решения суда первой инстанции при осуществлении правосудия по уголовным делам / В. А. Константинова, В. А. Азаров. – М.: Юрлитинформ, 2013. – 216 с.

13. Глинська Н.В. Концептуальні засади визначення та забезпечення стандартів доброякісності кримінальних процесуальних рішень: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09 / Н. В. Глинська; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України. – Харків, 2015. – 40 с.

14. Куйбіда Р., Сироїд О. Посібник із написання судових рішень. – К.: «Дрім Арт», 2013. – 224 с.

15. Харковець Ю. М. Інститут судових рішень в кримінальному процесі України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Європ. ун-т. Київ, 2018. 22 с.

16. Бурмагин С.В. Итоговые и промежуточные судебные решения в контексте единства и дифференциации судебных производств в уголовном процессе. Актуальные проблемы российского права. 2019;(9):97-105.

17. Ільєва Т.Г. Функція судового контролю у кримінальному процесі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 / Т. Г. Ільєва; Нац. акад. внутр. справ. – Київ, 2014. – 20 с.

18. Чепурная И. В. Судебный контроль в досудебном уголовном производстве : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 / Российская таможенная академия. М., 2005. – 28 с.

19. Умарова М.А. Механизм судебного контроля: общетеоретическое исследование: автореф. дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Юго-Западный государственный университет. – Курск, 2018. – 24 с.

20. Коваленко Є.Г., Кримінальний процес України : підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. / Є.Г. Коваленко, В.Т. Маляренко. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 712 с.

21. Соловей Г.В., Теремецький В.І. Деякі проблемні питання перегляду судових рішень у кримінальному процесі України «Вісник Вищої ради юстиції» № 3 (15) 2013. С. 87-99.

22. Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua.

23. Давыдов Н. В. Уголовный процесс : [лекции приватъ-доцента Московского Университета] / Давыдов Н. В. – М. : Типография В. Рихтеръ, 1907. – 170 с.

24. Яновська О. Г. Кримінально-процесуальне право України : [навч.-метод. посібник] / Яновська О. Г. – К. : КНЕУ, 2003. – 207 с.

Анотація

Кулянда М. І. Інститут оскарження в апеляційному провадженні. – Стаття.

У статті розглянуто інститут апеляційного провадження у судового контексті його значення для здійснення судового контролю. Право на апеляційний перегляд справи, передбаченого пунктом 8 частини другої статті 129 Конституції України, слід розуміти як гарантоване особі право на перегляд її справи загалом судом апеляційної інстанції, що надає право законодавцеві: передбачити можливість апеляційного оскарження будь-якого рішення, що його ухвалює суд під час розгляду справи, але не вирішує її по суті. Основною формою реалізації контрольної функції органів судової влади є перегляд судових рішень судами контролюючих інстанцій, у зв'язку із чим автор досліджує питання оскарження рішень, ухвалених суддею-слідчим, слідчим, прокурором, а таку суді першої інстанції. Стверджується, що останнє є проявом подвійної правової природи апеляційного провадження. Апеляційне провадження поєднує у собі як судово-контрольну діяльність, так і діяльність, пов'язану із розглядом і вирішенням кримінального провадження по суті. Відзначено, що значення інституту оскарження рішень дій чи бездіяльності під час досудового розслідування полягає у тому, що, будучи дієвим засобом юридичного захисту, оскарження дозволяє швидко та ефективно

відновити порушене становище особи, яка звертається із скаргою, виправити наявні слідчі та судові помилки і попередити їх можливе допущення, а також забезпечити відповідність правозастосовної практики європейським стандартам у галузі прав людини. З огляду на сказане, зроблено висновок про те, що інститут оскарження виступає не тільки важливим інструментом захисту особистих прав учасників кримінального провадження, дотримання публічних, державних та приватних інтересів, а й гарантією ефективної роботи усієї системи кримінального судочинства.

Ключові слова: апеляційне провадження; судовий контроль; ухвали слідчого судді, оскарження дій і рішень судді-слідчого, прокурора, слідчого, оскарження рішення суду першої інстанції.

Summary

Kulyanda M. I. Institute of appeal in appeal proceedings. – Article.

The article considers the institution of appellate proceedings in the judicial context of its importance for judicial control. The right to an appellate review of a case provided for in paragraph 8 of part two of Article 129 of the Constitution of Ukraine should be understood as a guaranteed right of a person to have his case reviewed by the appellate court in general, which gives the legislator the right to time of consideration of the case, but does not resolve it on the merits. The main form of exercising the control function of the judiciary is the review of court decisions by the courts of supervisory instances, in connection with which the author examines the appeal of decisions made by a judge-investigator, investigator, prosecutor, and such a court of first instance. It is argued that the latter is a manifestation of the dual legal nature of appellate proceedings. Appeal proceedings combine both judicial control activities and activities related to the consideration and resolution of criminal proceedings on the merits. It is noted that the importance of the institution of appealing against decisions of actions or omissions during the pre-trial investigation is that, as an effective remedy, appeal allows you to quickly and effectively restore the situation of the complainant, correct existing investigative and judicial errors and prevent them. possible assumptions, as well as to ensure that law enforcement practices comply with European human rights standards. In view of the above, it is concluded that the institution of appeal is not only an important tool for protecting the personal rights of participants in criminal proceedings, compliance with public, public and private interests, but also a guarantee of effective operation of the entire criminal justice system.

Key words: appellate proceedings, judicial control, decisions of the investigating judge, appeals against the actions and decisions of the investigating judge, prosecutor, investigator, appeals against the decision of the court of first instance.